

TANTÁRGYI PROGRAM

I. A TANTÁRGY ADATAI (AZ ÚJ BA, BSC SZAKOK ESETÉBEN MEGEGYEZIK A TANTÁRGYI ADATLAP ADATAIVAL)

1. A tantárgy kódja:

POSCO_53C2Y

2. A tantárgy megnevezése (magyarul):

Nemzetiségi és etnikai problémák a kommunizmus utáni Európában

3. A tantárgy neve (angolul):

Post-Communist Europe and its Ethnic Problems

4. A tanóra száma:

24/0

5. Kreditérték:

2

6. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága:

Tavaszi félév

7. Az oktatás nyelve:

angol

8. Előtanulmányi kötelezettségek:

nincs

9. A tantárgy típusa:

Alternatív

10. A tantárgyfelelős tanszék/intézet neve:

Nemzetközi Tanulmányok Intézet

11. A tantárgyfelelős neve:

Jeszenszky Géza

12. A tantárgy szakmai tartalma:

Nyugat-Európa (a korábbi 15-ös EU) és Oroszország, illetve a Balti- és az Égei-tenger között, Európa közepén ma 19 független állam található, népességük meghaladja a 200 milliót. Ezt az etnikai tarkaságot tovább bonyolítja, hogy majdnem mindegyikben jelentős számban élnek a többséget alkotó nemzet nyelvétől, vallásától, kultúrájától eltérő kisebbségek. Az ezekkel szembeni türelmetlen, beolvasztó politika a múltban súlyos konfliktusokat okozott, ugyanakkor helyzetük méltányos rendezése Európán túlmutató tanulságokat kínál. A legjelentősebb eseteket, történelmi előzményekkel együtt tárgyalja a kurzus.

13. Évközi tanulmányi követelmények:

Az előadások látogatásán felül felmérő írásbeli dolgozat a 6. alkalomkor, recenzió készítése az ajánlott irodalom egyik tételéről.

14. Vizsgakövetelmény:

Szóbeli kollokvium

15. Az értékelés módszere:

Aktív részvétel az előadásokon 20 %, recenzió 30 %, kollokvium 50 %

16. Irodalomjegyzék:

Kötelező irodalom:

Jeszenszky, Géza: Post-Communist Europe and Its National/Ethnic Problems. Budapest: Kairosz, 2009.

Magocsi, Paul R.: *Historical Atlas of East Central Europe*. Seattle: University of Washington Press, 1993. pp. 2-19., 83-176.

Mandelbaum, Michael (ed.): *The New European Diasporas. National Minorities and Conflict in Eastern Europe*. New York: Council on Foreign Relations Press, 2000.

Wandycz, S. Piotr, *The price of freedom. A history of East Central Europe from the Middle Ages to the present*, 2nd ed. Routledge, 2001. Chapters 7-8. [In Hungarian: A szabadság ára. Bp. Osiris, 2004.]

Ajánlott irodalom:

Balogh László: *Románia története*. Budapest: Aula Kiadó, 2001.

Barany, Zoltan and Volgyes, Ivan (eds.): *The Legacies of Communism in Eastern Europe* London and Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1995

Bárdi Nándor (szerk.): *Konfliktusok és kezeléseik Közép-Európában*. Budapest: Teleki L. Alapítvány, 2000.

Bibó, István: "The Distress of the East European Small States" [1946] In: I. Bibó: *Democracy, Revolution, Self-Determination*. Boulder, Colo., 1991. pp.13-86.

Borsody, Stephen (ed.): *The Hungarians: A Divided Nation*. New Haven, 1988.

Borsody, Stephen: *The New Central Europe. Triumphs and Tragedies*. Boulder, Colo, 1993.

- Brubaker, R.: *Nationalism Reframed: Nationhood and the National Question in the New Europe*. Cambridge, University Press, 1996.
- Brunner, Georg: *Nationality problem and minority conflicts in Eastern Europe*. Gütersloh, 1996.
- Bugajski, Janusz: *Ethnic Politics in Eastern Europe. A Guide to Nationality Policies, Organizations, and Parties*. Armonk, N.Y.: M.E. Sharpe, 1993.
- Cadzow, John F., Ludanyi, A. and Elteto, L.J. (eds.): *Transylvania. The Roots of Ethnic Conflict* Kent State University, 1983.
- Chaszar, Edward: *The International Problem of National Minorities*. Toronto - Buffalo, 1999.
- Cordell, Karl (ed.): *Ethnicity and Democratisation in the New Europe*. London and New York: Routledge, 1999.
- Cuthbertson, Ian M. and Leibowitz, Jane (eds.), *Minorities: the New Europe's Old Issue*. Institute for EastWest Studies: Westview Press, 1993.
- Farkas, Evelyn: „The Politics of Ethnicity and Stability: Collective Rights, Democracy, and Hungarian Minorities,” in Micgiel, John S. (ed.): *State and Nation Building in East Central Europe: Contemporary Perspectives*. New York: Columbia University, 1996.
- Galántai, József: *Trianon and the Protection of Minorities*. Budapest: Corvina, 1992. [*Trianon és a kisebbségvédelem*. Bp. 1989.]
- Glatz, Ferenc: *Minorities in East-Central Europe*. Budapest: Europa Institut, 1993
- Illyes, Elemér: *National Minorities in Romania*. Boulder, Colo., 1982.
- Janics, Kálmán: *Czechoslovak Policy and the Hungarian Minority, 1945-1948*. New York: Columbia UP, 1994.
- Janos, Andrew C.: *East Central Europe in the Modern World: The Politics of the Borderlands from Pre- to Postcommunism*. Stanford: Stanford University Press, 2000.
- Joó, Rudolf and Ludanyi, Andrew (eds.): *The Hungarian Minority's Situation in Ceausescu's Romania*. New York: Columbia UP, 1994.
- Juhász József: *Volt egyszer egy Jugoszlávia*. Budapest: Aula, 1999.
- Kaplan, Robert: *Balkan Ghosts: A Journey Through History*. London, 1993.
- Kocsis, Károly and Hodosi-Kocsis, Eszter: *Ethnic Geography of the Hungarian Minorities in the Carpathian Basin*. Budapest, 1998.
- Kollar, Miro (ed.): *Scepticism and Hope. Sixteen Contemporary Slovak Essays*. Bratislava: Kalligram, 1999.
- Kovács, Péter: *International Law and Minority Protection*. Budapest, 2000.
- Ludanyi, Andrew (ed.): *Hungary and the Hungarian Minorities. Nationalities Papers*, Vol. 24 No. 3, Sep. 1996.
- Macartney, C.A.: *Hungary and Her Successors. The Treaty of Trianon and its Consequences 1919-1937*. Oxford, 1937, repr. 1965.
- Macartney, C.A.: *National States and National Minorities* (London, 1934, repr. 1968)
- Pavkovic, Aleksandar et al. (eds.): *Nationalism and Postcommunism*. Dartmouth, 1995.
- Pearson, Raymond: *National Minorities in Eastern Europe, 1848-1945*. New York, 1983.
- Pándi Lajos: *Köztes-Európa 1756-1997. (Kronológia)*. Budapest: Teleki L. Alapítvány, 1999.
- Popély Árpád - Štefan Šutaj - Szarka László: *Beneš-dekrétumok és a magyar kérdés, 1945-1948. Történeti háttér, dokumentumok és jogszabályok*. Attraktor Kiadó, 2007, 366 o.
- Poulton, Hugh: *Minorities in Southeast Europe: Inclusion and Exclusion*. London, Minority Rights Group International, 1998.
- Rady, Martyn: "Minority Rights and Self-Determination in Contemporary Eastern Europe," *The Slavonic and East European Review*, Vol. 71/1. January, 1993, pp.717-728.
- Ramet, Sabrina P.: *Balkan Babel: the Disintegration of Yugoslavia from the Death of Tito to the Fall of Milošević*. Boulder, Colo., 2002.
- The Rise of Nationalism in Eastern Europe & the Former Soviet Union. *Uncaptive Minds*, vol. 9, 1997, nos. 3-4.
- Réti György: *Albánia sorsfordulói*. Budapest: Aula, 2000.
- Romsics, Ignác: *Nemzet, nemzetiség és állam Kelet-Közép- és Délkelet Európában a 19. és 20. században*. Napvilág, Budapest, 1998.
- Romsics, Ignác: *Hungary in the twentieth century*. Budapest, 1999. Romsics, Ignác: *The Dismantling of Historic Hungary: the Peace Treaty of Trianon, 1920*. New York: Columbia University Press, 2002.
- Romsics, Ignác and Király, Béla K. (eds.): *Geopolitics in the Danube Region, Hungarian Reconciliation Efforts, 1848-1998*. Budapest: CEU Press, 1999.
- Rotschild, Joseph: *Return to Diversity, A Political History of East Central Europe Since World War II*. New York, 1993.
- Seton-Watson, Hugh: *Nations and States. An Enquiry into the Origins of Nations and the Politics of Nationalism* (London, 1977, Westview Press 1986)
- Várdy, Steven Béla and Tooley, T. Hunt (eds.): *Ethnic Cleansing in Twentieth Century Europe*. New York: Columbia University Press, 2003.

17. A tantárgy oktatói:

Jeszenszky Géza

II. A TANTÁRGY PROGRAMJA (A TARTALMAK ÉS A KÖVETELMÉNYEK RÉSZLETEZÉSE)

18. A tantárgy tananyagának leírása:

1. Central Europe at the crossroads of history. An overview of eleven centuries (with a Power Point presentation of maps and pictures)
2. The "three Europes." Languages, religions, cultural and social characteristics. States, nations and minorities
3. The national problem in the Austro-Hungarian Monarchy and its internationalization in World War I. "The apple of Eris": the Trianon Peace Treaty and its aftermath
4. The international protection of minorities under the League of Nations. Aggravating the problem: border changes, expulsions and population exchanges, 1938-1948
5. Post-war transformation and versions of Stalinism. Minorities under Communism. „*Annus mirabilis*”: the fall of the communist dominoes
6. The three pillars of Hungary's foreign policy. „Visegrád,” the triumph of the cooperative model.
7. The unexpected (?) outburst of passions: the break-up of Yugoslavia.
8. The transition to democracy and a market economy. Shock or therapy? Ex-communists into NATO.
9. Minorities in Hungary. The issue of the *Roma* (Gypsies). Minority self-government in Hungary.
10. International norms for the protection of minorities: the OSCE and the Council of Europe. NATO and the EU: stability *versus* justice?
11. Slovakia and its policy towards the minorities. The bilateral treaty with Hungary, and opposition to the “Status (or Benefits) Law” of 2001.
12. Romania from totalitarian nationalism to coalitions with its Hungarians. The Role of the West in Stabilization.
13. Russians “near abroad.” Minorities and conflicts in the successor states of the Soviet Union. New problems around Russia and in the Balkans: Kosovo as a model?
14. Working solutions in Western Europe: regionalism, the Swiss cantonal system, federalization in Spain, autonomy in Italian South Tyrol and devolution in Britain. How to defuse a world problem?

19. Kompetenciák leírása:

A főként, de nem kizárólag külföldi vendéghallgatóknak szóló kurzus a Nyugat-Európában és Amerikában szinte ismeretlen kisebbségi problematikát mutatja be történelmi és politikai keretben, azzal a nem titkolt céllal, hogy a levonható tanulságokat más országokban és krízisekben is hasznosítani lehessen

20. A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatai:

Az ajánlott irodalom egyik tételéről (vagy egyeztetés szerint más munkáról) önálló recenzió készítése kb. 10 000 karakter terjedelemben.

21. A foglalkozásokon való részvétel követelményei:

Az előadások során rövid kérdések, probléma-felvetések és szervezett viták hivatottak segíteni a tanultak jobb megértését, ezért az aktív részvétel nélkül jó eredményt nem lehet elérni.

22. Félévközi ellenőrzések:

Az előadások során egy-két alkalommal felmérő jellegű zárthelyi röpdolgozat vizsgálja az addig tanultak elsajátítását.